

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA

VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS IŠVAŽIUOJAMOJO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2012 m. rugsėjo 7 d. Nr. V17-3(6.1.)
Vilnius

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos pirmininkė Gražina Drėmaitė.

Posėdžio sekretorė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos Sekretoriato pakaitinė vyresnioji specialistė Violeta Katinienė.

Dalyvavo:

Komisijos nariai – Gražina Drėmaitė, Jūratė Jurevičienė, Jūratė Markevičienė, Vyktintas Vaitkevičius, Adomas Butrimas, Giedrė Mickūnaitė, Giedrė Miknevičienė, Algirdas Juozas Pilipavičius.

Komisijos darbuotojai – Vladas Niunka, Algimantas Gražulis, Juozas Lapinskas, Artūras Stepanovič, Viktorija Gadeikienė, Alma Bačiulienė, Arūnas Cicėnas.

Lietuvos Respublikos Seimo nariai – Petras Luomanas, Kęstutis Masiulis.

Valstybės kontrolės darbuotojai – Lina Balėnaitė, Solveiga Naginavičiūtė, Artūras Balsys.

Kultūros paveldo departamento darbuotojai – Bronė Raupėnienė, Alfredas Jomantas.

„IQ“ žurnalistė I. Rokštytė.

DARBOTVARKĖ:

ES lėšos skiriamos kultūros paveldo objektų tvarkybai.

Aukštadvaris

Komisija apžiūrėjo gamtos paminklo „Velnio duobė“ rekreacinę įrangą, įrengtus laiptus, laiptuotą taką, papildomą pėsčiųjų taką, stabilizuotą granitais duobės šlaitą. „Velnio duobėje“ įrengtas riedulių grupėmis pažymėtas pėsčiųjų takas, sutvarkytas pėsčiųjų „Paslapčių takas“, įrengti laiptai, stoginė su suolais, pastatytas informacinis stendas.

Objektą pristatė Aukštadvario regioninio parko direktorius Vaclovas Plegevičius kartu su partneriais ir šių žemių valdytojais VĮ Trakų miškų urėdijos atstovais Dainiumi Taukiumi, girininku Juozu Urbanavičiumi ir kitais.

Direktorius pristatė Parką, priminė jo istoriją. Apgailestavo, kad Trakų savivaldybė skiria mažai dėmesio šio objekto tvarkymui ir saugojimui. Pabrėžė esamas finansines problemas dėl per kuklaus biudžeto.

Kadangi Dauba, vad. Velnio, duobė yra įtraukta į valstybės saugomų gamtos objektų sąrašą ir paskelbta geologiniu gamtos paminklu, šis objektas ir buvo tvarkomas pagal priemonę

„Biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga“, kurios tikslas – gerinti biologinės įvairovės apsaugos būklę, užtikrinti paveldo vertybių, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimą. Ši priemonė įeina į projektą „Saugomų teritorijų tvarkymas (I etapas)“, kurio vykdytojas yra Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos. Kultūros paveldo departamentas šiame projekte nedalyvavo.

Pagal šio projekto apimamas pagrindines veiklas ir uždavinius, galima teigti, kad objekte Dauba, vad. Velnio duobė, buvo įgyvendinti šie reikalavimai: lauko informacinės sistemos ir minimalios infrastruktūros lankytojams įrengimas, paveldo objektų tvarkymas, pažintinių takų parengimas – t.y. lėšos panaudotos kryptingai ir efektyviai.

Paežeriai

Tvarkomus Paežerių dvaro rūmus pristatė Kultūros paveldo departamento Marijampolės teritorinio padalinio specialistė Nijolė Kryžinauskienė. Apie vykdomus darbus kalbėjo architektė Saulė Mickevičienė.

Šiuo metu rūmai restauruojami ir pritaikomi viešojo kultūrinio turizmo reikmėms. Paraiškos teikėjas – Vilkaviškio rajono Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centras. Siekiama visiškai atkurti reikšmingą kultūros paveldo objektą. Komisija ypatingai domėjosi autentiškų rūmų detalių restauravimo ir konservavimo darbais.

Seimo narys Petras Luomanas iškėlė klausimą, kodėl projektas skirstomas į tris etapus. Buvo paaiškinta, kad skirtų lėšų projekto įgyvendinimui neužtenka, todėl atsirado antras etapas ir 2012-06-01 buvo pateikta paraiška rūmų restauravimo ir pritaikymo III etapui. Kiekvienam etapui skelbiamas viešųjų pirkimų konkursas. Petras Luomanas įvardino tai stabdžiu, trukdančiu atlikti darbus ir siūlė kelti klausimą, kad nereikėtų kiekvienam etapui naujo konkurso, nes taip neužtikrinamas darbų tęstinumas.

Buvo paklausta, ar prisidėjo savivaldybė, atsakyta, kad visiškai neprisidėjo.

Dar neišspręstos problemos dėl drėgmės rūsių patalpose, kuriose jau įsimetė pelėsis.

Komisija taip pat apžiūrėjo dvaro ledainę, kurioje įrengtas muziejus.

Vilkaviškio rajono Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centras yra pateikęs paraišką ES paramai gauti dėl tvenkinių restauravimo ir būklės pagerinimo. Šiuo tikslu Centro užsakymu 2012 m. AB „Kauno PRPI“ parengė nedidelės apimties „Paežerių dvaro tvenkinių būklės gerinimo, restauravimo, remonto tvarkybos darbų“ techninį projektą, kuriame suplanuoti du įgyvendinimo etapai. Kol kas tam yra labai mažai lėšų.

Zypliai

Zypliuose Komisiją sutiko Lukšių seniūnas Vidas Cikana, Šakių rajono savivaldybės meras Juozas Bertašius ir pristatė Zyplių dvaro sodybą, pasidalino mintimis apie šiuo metu vykdomus ir planuojamus darbus.

Šiuo metu įgyvendinamas atskiras ES projektas „Zanavykų krašto muziejaus plėtra“ Zyplių dvaro ratinės (vežiminės) rekonstrukcija ir pritaikymas Zanavykų krašto muziejui“. Kalbėjo, kad šiuo metu sudėtinga gauti gerų specialistų. Taip pat yra problemų su medžiagų kokybe, nes trūksta lėšų įsigyti kokybiškesnių. Pranešė, kad rugsėjo 22 d. vyks rūmų atidarymo iškilmės.

Komisija atkreipė dėmesį į Zyplių dvaro sodybos rūmų fasadų restauravimo darbus, kurie vykdomi iš Valstybės biudžeto lėšų.

Yra didelė problema su vandens telkinių tvarkymu. Kalvarijos savivaldybėje posėdžiavo Marijampolės regiono plėtros taryba ir nusprendė, kad „Įgyvendinant projektus pagal priemonę „Vandens telkinių būklės gerinimas“ taip pat buvo sutaupyta lėšų, todėl atsirado galimybė į Marijampolės regiono projektų sąrašą įtraukti naujus Šakių rajono savivaldybės administracijos projektus: „Gelgaudiškio dvaro sodybos tvenkinių būklės gerinimas“ bei „Zyplių dvaro sodybos tvenkinių būklės gerinimas.“ Šie projektai prisidės ne tik prie ekologinės vandens

telkinių būklės pagerinimo, bet ir prie kompleksinės Zyplių ir Gelgaudiškio dvarų teritorijos pritaikymo rekreaciniams ir turizmo poreikiams.

Gelgaudiškis

Gelgaudiškio dvaro sodybos restauravimo darbus Komisijai pristatė Šakių rajono savivaldybės meras Juozas Bertašius, Šakių rajono regioninės plėtros skyriaus vedėjas Vitas Girdauskas, kultūros centro direktorius ir Gelgaudiškio bendruomenės centro „Atgaiva“ pirmininkas Edgaras Pilypaitis.

Komisija apžiūrėjo rūmų vidų ir išorę, apsilankė parke, kumetyne ir oranžerijoje. Rūmuose restauravimo darbai dar tik įpusėję, trūksta lėšų.

Vykdomas dar vienas, atskiras ES lėšomis remiamas projektas pagal priemonę „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ planavimo būdu „Gelgaudiškio dvaro amatų centras 1“, kuri administruoja Gelgaudiškio bendruomenės centras „Atgaiva“.

Vitas Girdauskas informavo, kad buvo bandoma prašyti ES lėšų vandens telkinių tvarkymui, tačiau šie vandens telkiniai neatitinka formalių Aplinkos ministerijos keliamų reikalavimų ir lėšos nebuvo skirtos.

Panemunė

Panemunės pilį pristatė projekto vadovė Vida Povilauskaitė (Vilniaus dailės akademija). Komisija susipažino su įvykdytais ir vykdomais darbais. Didžiausias dėmesys šiuo metu yra skiriamas Pilies pritaikymui turizmui ir būtent viešbučiui pilies lankytojams.

Komisija apžiūrėjo visas sutvarkytas, viešbučiui ir informaciniam centrui pritaikytas patalpas. Susipažinta su pilies dalimi, kur eksponuojamos polichrominės atodangos. Komisijai labai gerą įspūdį paliko Panemunės pilies restauruotas eksterjeras (du bokštai, vartai, sienos). Komisijai parodyta išsami surinkta istorinė šio objekto medžiaga.

Posėdžio pirmininkė

Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė

Violeta Katinienė